

Startnotitie kerntakendiscussie 2014

Naar een takenpakket dat past bij de schaal van de
gemeente binnen een gezonde financiële huishouding

< Definitieve versie vastgesteld in de B&W van 22 april 2014 >
< Tekstueel aangepast n.a.v. opmerkingen in de commissie R&F van 13 mei 2014 >

Inhoud

1.	Inleiding	5
2.	Kerntakendiscussie 2014.....	6
2.1.	Omvang gemeentebegroting 2014	6
2.2.	Begrotingsuitkomsten 2014 - 2017	6
2.3.	Taakstelling kerntakendiscussie	7
3.	Proces en tijdpad	8
3.1.	Doel.....	8
3.2.	Plan van aanpak.....	8
	Fase 1: voorbereidende fase	8
	Fase 2: operationele fase.....	9
	Fase 3: besluitfase.....	9
3.3.	Tijdpad.....	9
3.4.	Communicatie	9
4.	Benchmark.....	10
4.1.	Benchmark lasten en baten van de functies	10
4.2.	Benchmark lokale lasten COELO	10
4.3.	Benchmark ambtelijk apparaat gemeenten	11
5.	Beïnvloedbaarheid budgetten (uitgaven en inkomsten)	13
6.	Ontwikkelingen	14
6.1.	Vergrijzing, ontgroening en krimp	14
6.2.	Gemeentefonds – algemene uitkering	14
6.3.	Decentralisaties in het sociaal domein	15
6.4.	Samenwerking	16
6.5.	Ontwikkeling financiële resultaten.....	17
7.	Afwegingskader taken.....	19
7.1.	Inleiding	19
7.2.	Visie samenleving Montferland	19
7.3.	Uitgangssituatie voor het uitvoeren van taken	19
7.4.	Voorzieningenniveau in Montferland	19
7.5.	Doelstellingen gemeente.....	20
	1 Relatie inwoners en bestuur	20
	2 Wonen.....	20
	3 Beheer leefomgeving.....	20
	4 Economie en toerisme	21
	5 Leefbaarheid, veiligheid en cultuur	21
	6 Gezonde leefstijl	22
	7 Jeugd en onderwijs	23
	8 Zorgzame samenleving	23
	9 Algemene dekkingsmiddelen	24
	Bijlage 1: Overzicht instellingen die gereageerd hebben	25
	Bijlage 2: Vergelijking begrotingscijfers 2013	26
	Bijlage 3: Overzicht toedeling beïnvloedbare budgetten	30

1. Inleiding

De wereldwijde financiële en economische crisis heeft er toe geleid dat het Rijk de overheidsfinanciën drastisch moet herstellen door hervormingen en bezuinigingen. De gemeenten worden door beide maatregelen getroffen. Door de drie decentralisaties van taken van het Rijk en de provincies aan de gemeenten in het sociaal domein legt niet alleen een grote verantwoordelijkheid op het bordje van de gemeente maar legt ook een grote bezuinigingsopdracht, 20% van het "oude" macrobudget van 19 miljard euro, bij de gemeenten neer. Deze transitie en transformatie zijn thans in volle gang. Uitgangspunt daarbij is budgettaire neutraliteit. Dat dit principe onder druk staat, zeker in de eerste jaren, is een punt van zorg. Door de rijksbezuinigingen van 6 miljard euro aangevuld met specifieke kortingen (BTW-compensatie, onderwijshuisvesting en opschaling) van in totaal 1,5 miljard euro (structureel) daalt de uitkering uit het Gemeentefonds aanzienlijk.

De bevolkingssamenstelling van onze gemeente verandert drastisch. Naast de krimp van circa 8% is er vooral sprake van een sterke ontgroening in combinatie met een dubbele vergrijzing. Deze ontwikkeling heeft effect op de draagkracht voor het aantal voorzieningen in de gemeente.

Het is daarom noodzakelijk maatregelen te treffen om de begroting weer sluitend te krijgen en te houden. Hierbij willen wij geen "kaasschaaf" gaan toepassen maar keuzes maken in wat wij belangrijk vinden in Montferland. Kortom het bepalen van de kerntaken van de gemeente. Deze notitie is bedoeld als inleiding en basis voor het bepalen van de kerntaken, met als sluitstuk, in hoofdstuk zeven, een gedragen afwegingskader. Een kader waaraan de taken gewogen kunnen worden.

In de hoofdstukken twee en drie gaan we in op het waarom van de kerntakendiscussie inclusief de financiële omvang en hoe we het organiseren. Belangrijk aspect daarbij is het betrekken van de inwoners, de organisaties, enzovoort bij de kerntakendiscussie.

In hoofdstuk vier hebben we op basis van objectief cijfermateriaal een aantal vergelijkingen weergegeven met als doel signaleren en leren. Conclusies hebben we er op zich niet aan verbonden.

De mate van beïnvloedbaarheid van budgetten van taken is sterk afhankelijk van de beleidsvrijheid die de gemeente heeft. Een tweede belangrijke factor daarbij is de kosten- en batensoort. In hoofdstuk vijf wordt hieraan aandacht besteed.

In hoofdstuk zes bespreken we een aantal ontwikkelingen dat invloed heeft op de middelen, taken, dienstverlening en bedrijfsvoering van de gemeente. Met deze ontwikkelingen moet dus terdege rekening gehouden worden in de kerntakendiscussie.

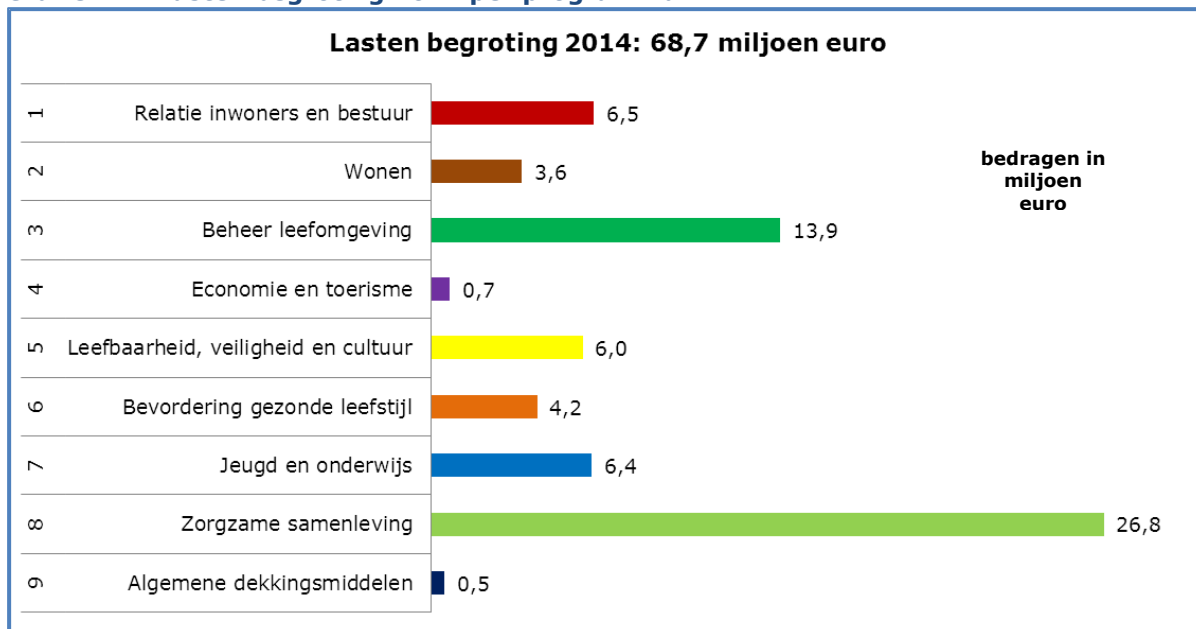
In hoofdstuk zeven treft u het afwegingskader voor het bepalen van de kerntaken aan.

2. Kerntakendiscussie 2014

2.1. Omvang gemeentebegroting 2014

De omvang van de begroting van de gemeente Montferland exclusief investeringen in infrastructuur en grondexploitatie, incidentele lasten en mutaties in reserves is circa 69 miljoen euro. De structurele lasten per programma zijn in de onderstaande grafiek weergegeven.

Grafiek 1 - Lasten begroting 2014 per programma

De apparaatskosten zijn onderdeel van de aan de programma's verbonden budgetten en zijn dus verdisconteerd in de bedragen van grafiek 1.

De apparaatskosten bestaan uit (a) de kosten van de primair uitvoerende ambtenaren en (b) de kosten van de interne bedrijfsvoering zoals huisvesting, ICT, materieel, tractie en verdere ondersteunende ambtenaren (overhead). De apparaatskosten bedragen circa 21 miljoen euro. De verhouding toegerekende apparaatskosten en directe programmakosten is daarmee 29 : 71.

2.2. Begrotingsuitkomsten 2014 - 2017

Het begrotingsperspectief voor de jaren 2014 tot en met 2017 is volgens de Programmabegroting 2014:

(bedrag x € 1.000, "-" = nadeel)

	2014	2015	2016	2017
Bestaand beleid	-144	-1.451	-1.885	-1.610
Nieuw beleid	-1.021	-20	-20	-55
Bij: dekkingsmiddelen t.b.v. nieuw beleid	805			
Negatief saldo	- 360	-1.471	-1.905	-1.665
Bijdrage Algemene Reserve	360			
Saldo begroting	0	-1.471	-1.905	-1.665

In deze uitkomsten is er van uitgegaan dat:

- de nog (door)lopende bezuinigingstaakstellingen volledig gerealiseerd worden;
- de decentralisatiekortingen van de transities in het sociale domein volledig worden opgevangen door lagere kosten;
- de lasten en baten geraamd zijn in constante prijzen, prijsniveau 2014.

Geconcludeerd is dat het oplopend begrotingstekort in samenhang met de sombere vooruitzichten van de financiële positie van de gemeente alleen door het treffen van maatregelen omgebogen kan worden.

Het verwachte begrotingstekort is circa 3% van de totale structurele lasten. Op zich lijkt dit mee te vallen. Er moet echter rekening gehouden worden met de mate van beïnvloedbaarheid van de

budgetten. De gemeente voert immers veel wettelijke taken uit waaraan, in diverse variaties van verplichtend, uitvoeringsvoorschriften verbonden zijn. De mate van beïnvloedbaarheid wordt ook beperkt door de kostenstructuur. Kapitaallasten, rente en afschrijving, over investeringen hebben bijvoorbeeld hun oorsprong in het verleden en zijn dus niet direct te beïnvloeden. In het hoofdstuk "Beïnvloedbaarheid budgetten" wordt dit aspect verder uitgewerkt.

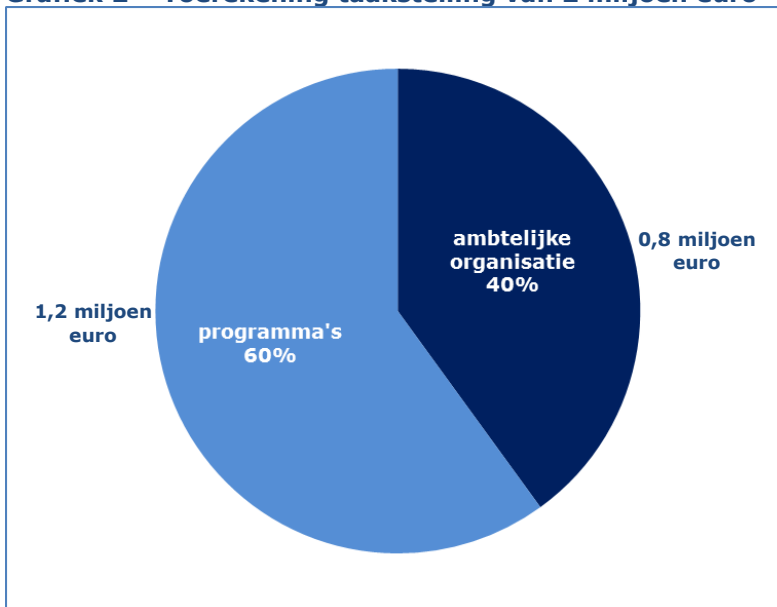
2.3. Taakstelling kerntakendiscussie

De besparing- en bezuinigingstaakstelling zijn door de gemeenteraad bij het vaststellen van de programmabegroting 2014 op **2 miljoen euro** bepaald. Dit is gebaseerd op het verwachte tekort in 2016 daar het tekort in 2017 positief beïnvloed wordt door een incidentele baat.

De begrotingsuitkomsten zijn berekend op basis van de kennis van medio september 2013. Ervaringen hebben geleerd dat prognoses zowel in positieve zin als ook in negatieve zin beïnvloed worden. Veelal door autonome ontwikkelingen waarop de gemeente geen invloed heeft. De grote onzekere factor blijft de drie decentralisaties binnen het sociaal domein. Op zijn vroegst kan over de financiële effecten in juni van dit jaar wat aangegeven worden. Echter bij de door het kabinet veronderstelde budgettaire neutrale karakter van de decentralisaties moet een groot vraagteken geplaatst worden. Vooral op de wat kortere termijn, twee tot vier jaar, moet rekening gehouden worden met hogere kosten.

In het raadsprogramma 2014-2018 is opgenomen dat minimaal 5% op de ambtelijk organisatie wordt bezuinigd. De loonkosten van de ambtelijk organisatie bedragen circa 15,7 miljoen euro; de taakstelling van 5% is afgerond 0,8 miljoen (zie grafiek 2). Deze taakstelling is een principebedrag en is afhankelijk van de uitkomst van deze kerntakendiscussie namelijk: formatievermindering door het schrappen van taken. Er is een parallel maar gescheiden traject opgestart naar een efficiëntere bedrijfsvoering en het besparen van kosten.

Grafiek 2 – Toerekening taakstelling van 2 miljoen euro

3. Proces en tijdpad

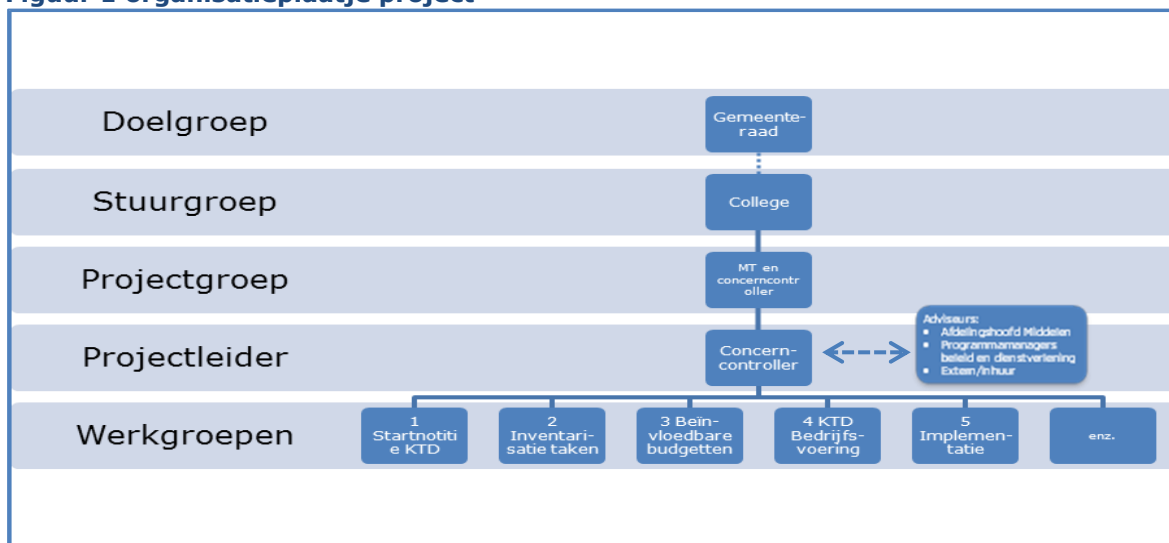
3.1. Doel

Het doel, tevens bestuursopdracht, van de kerntakendiscussie is het in beeld brengen wat de essentiële en niet-essentiële taken van de gemeente zijn. Hiermee willen we bereiken dat er vanaf 2015 gewerkt kan worden met een takenpakket dat past bij de schaal van de gemeente binnen een gezonde financiële huishouding voor de gemeente. Met 'een gezonde financiële huishouding' wordt bedoeld het beschikbaar hebben van voldoende structurele middelen voor de benoemde taken. Het betreffende takenpakket wordt geformuleerd op basis van de te voeren kerntakendiscussie. Hierbij moet antwoord worden gegeven op de vraag wat de gemeente moet en wat de gemeente wil.

3.2. Plan van aanpak

De kerntakendiscussie heeft gevolgen voor zowel burgers, instellingen en/of bedrijven binnen de gemeente als op het bestuurlijke en ambtelijk apparaat. Dit traject vereist daarom zowel daadkracht als bestuurskracht en is daarom top down ingericht.

Figuur 1 organisatieplaatje project

De aanpak is in drie fases ingedeeld, namelijk:

- Fase 1: Voorbereidende fase - tot medio april 2014
- Fase 2: Operationele fase - medio april tot juli 2014
- Fase 3: Besluit fase - juli tot medio november 2014

Fase 1: voorbereidende fase

In deze fase worden/zijn de noodzakelijke voorbereidingen op ambtelijk niveau gedaan om de kerntakendiscussie door het college en de raad daadwerkelijk te kunnen voeren. De producten die uit deze fase voortkomen zijn:

- het projectplan inclusief de bestuursopdracht (vastgesteld door het college en ter kennis van de gemeenteraad gebracht)
- de startnotitie kerntakendiscussie (dit stuk)
- inventarisatie van de taken

In de startnotitie wordt het waarom en hoe van de kerntakendiscussie opgenomen worden. Er zal een beeld geschetst worden van de ontwikkelingen waarmee rekening gehouden moet worden, relevante informatie uit benchmarks zoals die van het ambtelijk apparaat gemeenten 2013 van Berenschot en de mate van beïnvloedbaarheid van budgetten. Dit zal uiteindelijk leiden tot een afwegingskader voor deze kerntakendiscussie.

Het derde product is een inventarisatie van de taken. Hierin staan de benodigde bedrijfsgegevens van de taken zoals: beschrijving doelstelling, type taak, mate van beleidsvrijheid, kwantitatieve gegevens, lasten en baten, kwalitatieve gegevens en dergelijke.

Fase 2: operationele fase

In deze fase wordt de daadwerkelijke kerntakendiscussie gevoerd. In drie informatieve bijeenkomsten geeft u op basis van deze startnotitie en de taakinventarisatie richting aan het toekomstige gemeentelijke takenpakket.

Fase 3: besluitfase

Tot slot worden in de laatste fase de daadwerkelijke besluiten uitgewerkt op basis van de gevoerde raadsdebatten. De voorstellen/ideeën/richtingen zullen onderzocht worden op haalbaarheid, budgettaire effecten, gevolgen voor de formatie, juridische en/of maatschappelijke effecten en een inschatting van de invoeringstermijn. De resultaten hiervan worden in één of twee informatieve bijeenkomsten voorgelegd aan de raad. De definitieve besluiten van de kerntakendiscussie worden uiterlijk 13 november 2014¹, geplande behandeling van de Programmabegroting 2015, genomen.

3.3. Tijdpad

Nog niet alle activiteiten binnen dit traject staan vast. Ook zal een aantal nog verder uitgewerkt dan wel toegevoegd worden. Essentiële aanpassingen worden tijdig aan u gecommuniceerd. De thans ingeplande activiteiten zijn

Wat	Activiteit	Wanneer
Startnotitie	Commissie R&F, toelichten en bespreken	13 mei
Startnotitie	vaststellen in reguliere raadsvergadering	27 mei
Startnotitie	informatiebijeenkomst (proces en achtergrond) voor het maatschappelijk veld	5 juni
KTD raadsdebat	1 ^e bijeenkomst, 1 ^e tranche takenpakket	12 juni
KTD raadsdebat	2 ^e bijeenkomst, 2 ^e tranche takenpakket	week van 7 juli
KTD besluiten	3 ^e bijeenkomst, concept-besluiten terugkoppelen raad en maatschappelijk veld	week van 8 september
KTD besluiten	4 ^e bijeenkomst, opiniëren definitieve besluiten	week van 13 oktober
KTD besluiten	openbare vergadering, besluitvormend	13 november

3.4. Communicatie

In december 2013 is er een oproep in het Montferland Nieuws geplaatst met als titel "Slim bezuinigen, met een visie! Denkt u met ons mee?". In deze oproep vraagt de gemeente Montferland haar inwoners, bedrijven, verenigingen, instellingen, advies- en/of cliëntenraden, wijk- en dorpsraden en andere organisaties mee te denken over slim bezuinigen. Er zijn 17 reacties binnen gekomen (zie [bijlage 1](#)). Deze oproep was de eerste stap om het maatschappelijke middenveld te betrekken bij de kerntakendiscussie.

De vervolgstap is om de doelgroep uit te nodigen voor een bijeenkomst (5 juni). Het college en de gemeenteraad zijn hier bij aanwezig. Tijdens deze bijeenkomst moet het proces en de achtergronden van de kerntakendiscussie nader toegelicht worden waarna er ruimte is voor gesprek. De spreker kan aangegeven wat zijn/haar visie is over de kerntaken van de gemeente Montferland. Vanuit de gemeente moet **vooraf** duidelijk gemaakt worden wat de status is van de inspraak.

Door met schriftelijke aanmelding te werken kan, naast aanwezigheid, eveneens inzichtelijk worden gemaakt wie gebruik wil maken van spreektijd. De maximale spreektijd bedraagt 5 minuten. De bijeenkomst kan georganiseerd worden in het gemeentehuis, Bergvredestraat.

Nadat de richting van de feitelijke kerntakendiscussie duidelijker is geworden en de concept-besluiten geformuleerd zijn, is er bij de opiniërende bijeenkomst van de raad gelegenheid om in te spreken.

¹ Overwogen wordt om in een aparte raadsvergadering voor de begrotingsraad de KTD-besluiten te laten nemen.

4. Benchmark

De kracht van een benchmark is dat op basis van objectief cijfermateriaal een vergelijking gemaakt kan worden met als doel: signaleren en leren. Een vergelijking gaat vaak voor een deel mank. Het is dus niet een finaal oordeel, maar het geeft signalen en het stelt vragen. Vanwaar dat verschil?

4.1. Benchmark lasten en baten van de functies

Een vergelijking van de baten en lasten kan inzicht geven in het bezuinigingspotentieel. Op basis van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek en benchmarkgegevens van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is een vergelijking gemaakt met lasten en baten van andere gemeenten (begrotingsjaar 2013). Deze vergelijking, uitgedrukt in euro's per inwoner, is gemaakt met het gemiddelde van:

- alle gemeenten uit de inwonersklasse 20.000 tot 50.000 inwoners, en
- een geselecteerde groep van tien gemeenten uit de inwonersklasse 20.000 tot 50.000 inwoners met een met Montferland vergelijkbare sociale structuur, kwalificatie "redelijk", en centrumfunctie, kwalificatie "weinig", de soortgenoten. Deze kwalificaties komen uit de begrotingsanalyse van het ministerie van BZK. De geselecteerde gemeenten zijn in bijlage 2 vermeld.

De vergelijking op het niveau van de hoofdfuncties, zie onderstaande tabel, laat zien dat Montferland in totaliteit minder uitgeeft maar ook minder ontvangt.

"-" = nadelig

Hoofdfunctie	Montferland			Inwonersklasse			Soortgelijke gemeenten		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0 Algemeen bestuur	176	18	-158	163	17	-146	151	18	-133
1 Openbare orde en veiligheid	63	0	-63	80	3	-77	79	4	-75
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	109	1	-108	167	22	-145	147	11	-136
3 Economische zaken	21	18	-3	21	25	4	13	28	15
4 Onderwijs	116	23	-93	134	18	-116	119	8	-111
5 Cultuur en recreatie	266	23	-243	247	28	-219	237	26	-211
6 Sociale voorz. en maatsch. dienstverl.	797	398	-399	697	371	-326	798	433	-366
7 Volksgezondheid en milieu	254	169	-85	261	209	-52	280	221	-59
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	124	59	-65	346	289	-57	202	144	-58
9 Financiering en algemene dekkingsmid.	7	1.136	1.129	74	1.173	1.099	59	1.184	1.125
Totalen (voor bestemming)	1.933	1.845	-88	2.190	2.155	-35	2.084	2.077	-8

Bronnen – CBS, gemeentebegrotingen 2013 en ministerie BZK, begrotingsanalyse 2013

De gepresenteerde cijfers zijn exclusief de bijdragen uit de reserves. Het negatieve saldo van € 88 euro per inwoner komt dus ten laste van het eigen vermogen.

Op functieniveau zijn er meer verschillen, in termen van meer/minder lasten en baten, te zien. Korthedshalve wordt verwezen naar [Bijlage 2: Vergelijking begrotingscijfers 2013](#).

4.2. Benchmark lokale lasten COELO

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks een rapport met de vergelijking van lokale lasten bij gemeenten. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste lokale lasten van Montferland vergeleken met het landelijk gemiddelde voor het jaar 2014.

Lokale lasten 2014	Montferland	Nederland gemiddeld
Gemeentelijke woonlasten		
Eenpersoonshuishouden	€ 503,00	€ 636,00
Meerpersoonshuishouden	€ 703,00	€ 704,00
Ranglijst meerpersoonshuishouden (nummer 1 heeft de laagste en nummer 403 de hoogste lasten)	178	
Onroerendezaakbelasting		
Tarief woningen: eigendom (%)	0,1384	0,1184
Tarief niet-woningen: eigendom + gebruik (%)	0,3321	0,4143
Reinigingsheffing woningen		

Lokale lasten 2014	Montferland	Nederland gemiddeld
Tarief eenpersoonshuishouden	€ 134,00	
Tarief meerpersoonshuishouden	€ 179,00	€ 261,00
Kwijtschelding mogelijk	Deels	
Kwijtscheldingsnorm (%)	100	
Rioolheffing woningen		
Tarief eenpersoonshuishouden	€ 76,00	
Tarief meerpersoonshuishouden	€ 231,00	€ 186,00
Kwijtschelding mogelijk	Ja	
Kwijtscheldingsnorm (%)	100	
Burgerzaken		
Kosten paspoort	€ 66,95	Wettelijk maximum
Kosten rijbewijs	€ 38,45	€ 38,22
Kosten identiteitskaart	€ 52,95	Wettelijk maximum
Kosten uittreksel gba	€ 11,20	€ 10,30
Toeristenbelasting		
Bedrag per overnachting	€ 1,00	€ 1,63
Hondenbelasting		
Bedrag voor één hond	€ 61,00	€ 61,59
Omgevingsvergunning		
Bedrag voor dakkapel € 10.000	€ 325,00	€ 346,00
Bedrag voor uitbouw woning € 45.000	€ 1.463,00	€ 1.317,00
Bedrag voor nieuwbouw woning € 140.000	€ 4.550,00	€ 4.060,00

Bron – Atlas van de lokale lasten 2014

Een belangrijk vergelijkingsgetal zijn de gemiddelde woonlasten. Dit bestaat uit de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en riolrechten. Voor Montferland zijn deze lasten voor eenpersoonshuishoudens € 133 lager en meerpersoonshuishoudens € 1 lager dan het Nederlands gemiddelde.

4.3. Benchmark ambtelijk apparaat gemeenten

De gemeente heeft in 2013, voor de tweede keer, meegedaan aan deze benchmark van Berenschot. De centrale vraag van dit onderzoek is: hoe verhoudt de omvang van het ambtelijk apparaat van Montferland zich tot dat van andere gemeenten.

De vergelijking van de omvang van het ambtelijk apparaat is gebaseerd op het aantal formatieplaatsen per 1.000 inwoners. In de systematiek van Berenschot wordt uitgegaan van de vaste formatie conform het vastgestelde formatieplan. Om een goede vergelijking te krijgen wordt deze vaste formatie (= a bruto omvang) gecorrigeerd met de formatie voor uitvoerende taken (b). Er wordt dus rekening gehouden met het uitbestedingspatroon van gemeenten. Taken waarbij significante verschillen zijn in uitbesteding tussen gemeenten worden gecorrigeerd. De uitvoerende taken zijn taken die gemeenten kunnen verzelfstandigen, uitbesteden of via een gemeenschappelijke regeling uitvoeren. Wat resteert wordt de netto omvang van het ambtelijk apparaat (c) genoemd. Hiermee wordt voorkomen dat 'appels met peren' vergeleken worden. De netto omvang omvat in grote lijn de beleidstaken (d) en de overheadtaken.

Formatie (in fte's)	Montferland	Inwonersklasse 30.000-50.000	Alle gemeenten
a. bruto omvang	6,54	6,95	7,40
b. uitvoerende formatie	2,66	3,00	3,20
c. netto omvang	3,88	3,95	4,20
d. omvang beleidstaken	2,24	2,00	2,11
e. omvang overhead (in % van de bruto formatie)	30,7% ²	32,2%	32,8%

Bron - rapport van Berenschot d.d. juli 2013; Benchmark ambtelijk apparaat gemeenten: gemeente Montferland

De omvang van het ambtelijk apparaat is in Montferland kleiner dan het gemiddelde. Op taakniveau zijn er diverse verschillen geconstateerd. Deze verschillen zullen betrekken worden bedrijfsvoeringstaken.

² Gecorrigeerd percentage t.o.v. de rapportage van Berenschot daar gebleken is dat de gemeente een afwijkende interpretatie van het toerekenen van formatie voor het ondersteunen van het bestuur toepast.

5. Beïnvloedbaarheid budgetten (uitgaven en inkomsten)

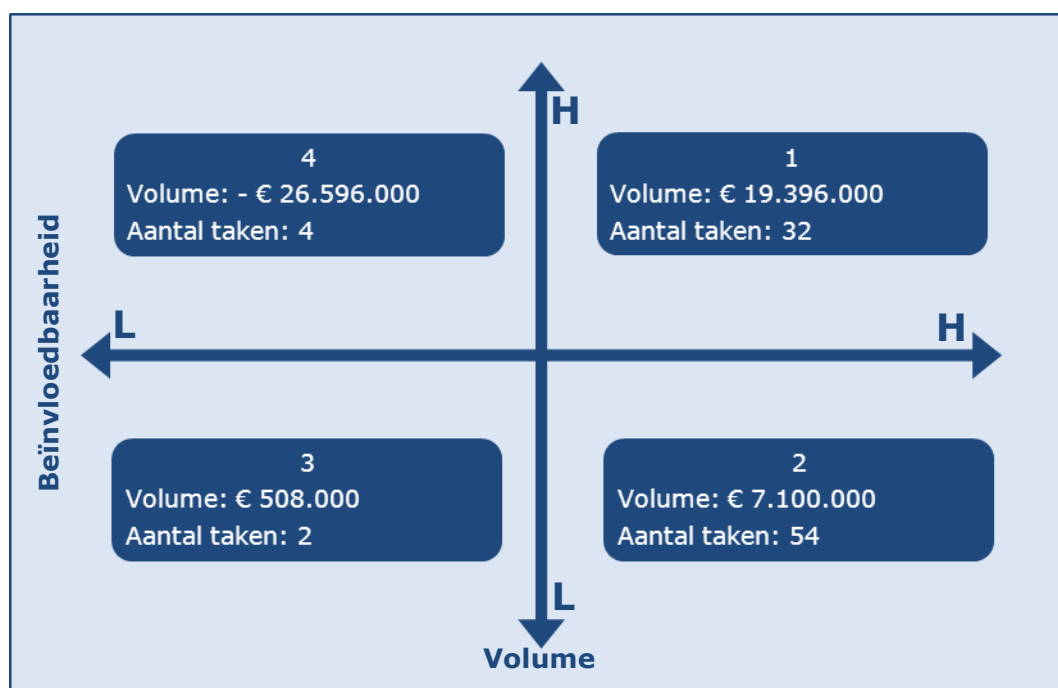
In beginsel zijn alle budgetten beïnvloedbaar. Dit is het objectieve vertrekpunt om niet op voorhand al allerlei ogenschijnlijke niet beïnvloedbare budgetten uit te sluiten. De enige beperkende factoren zijn:

- De door het Rijk aan medebewindstaken gekoppelde mogelijke minimale varianten van kwalitatief uitvoeringsniveau en/of normen. De wettelijke verplichting varieert tussen twee uitersten: geen beleidsvrijheid en volledige beleidsvrijheid.
- Tijdigheid. In de tijd gezien zijn voor ons alle uitgaven en inkomsten beïnvloedbaar. Wellicht niet per direct maar wel binnen een periode van bijvoorbeeld maximaal 20 jaar.

Alle structurele budgetten zijn op taakniveau beoordeeld op de criteria "wettelijke verplichting" en "beleidsvrijheid". Er is sprake van een wettelijke plicht indien de taak op basis van een organieke wet (gemeentewet, wet ruimtelijke ordening, enzovoort) bij de gemeente is neergelegd. Beleidsvrijheid is ruim geïnterpreteerd; in principe is er namelijk altijd wel enige mate van vrijheid in de uitvoering. Pas als de uitvoeringvoorschriften "dicht getimmerd" zijn is er sprake van geen vrijheid.

Alle kostensoorten zijn in principe beïnvloedbaar; alleen de tijd kan hierin een beperkende factor zijn. De kapitaallasten, als voorbeeld, vloeien voort uit investeringen in het verleden en is gebonden aan de afschrijvingsduur. Door desinvesteringen kunnen ze beïnvloed worden. Indien het saldo van de baten en lasten van de taak € 420.000 of meer is dan is sprake van "volume hoog". Deze grens is gelijk aan € 12 per inwoner.

De resultaten zijn weergegeven in de onderstaande matrix.

De kwadranten hebben de volgende betekenis:

Kwa-drant	Beïnvloed-baarheid	Volume	Wettelijke taak	Beleids-vrijheid
1	hoog	hoog > € 420.000	ja en nee	ja
2	hoog	laag < € 420.000	ja en nee	ja
3	laag	laag < € 420.000	nee	nee
4	laag	hoog > € 420.000	nee	nee

In [bijlage 3](#) treft u een overzicht van de taken aan.

6. Ontwikkelingen

In dit hoofdstuk gaan we in op externe ontwikkelingen die raakvlakken hebben met de beschikbare middelen, taken, dienstverlening en bedrijfsvoering van de gemeente.

6.1. Vergrijzing, ontgroening en krimp

Onze bevolking vergrijst en in sommige gebieden is er sprake van krimp. Uit een door onderzoeksbureau STEC, in opdracht van de gemeente uitgevoerd onderzoek, blijkt dat er tot 2040 sprake is van een lichte krimp (rond de 8%), maar een sterke ontgroening in combinatie met een dubbele vergrijzing (meer ouderen die ook ouder worden).

De prognose van het leerlingaantal is dat deze van 3.078 in 2012 naar 2.162 in 2020 afneemt. Een daling van ruim 29%.

In de nota "Grip op verandering" is aangegeven wat de gevolgen zijn bij ongewijzigd beleid, namelijk:

- In combinatie met de door de rijksoverheid op huidige maatstaven toegekende budgetten zullen op den duur tekorten ontstaan.
- De kwantiteit en kwaliteit van onze voorzieningen zullen op termijn onder druk komen te staan. Dit door een verschuiving van doelgroep en het dalen van inkomsten/een groter beroep op voorzieningen. De vraag dient zich aan of we het huidige voorzieningenniveau kunnen blijven handhaven. Het combineren van voorzieningen, multifunctionaliteit, verdient de voorkeur. In eerste instantie kan dit ook een extra investering vragen, bijvoorbeeld de bouw van een voorziening die aangepast is aan de toekomstige behoeftes.
- Het combineren van voorzieningen dient van onderop te gebeuren. De gemeente kan dit stimuleren /begeleiden en dient dit niet voor te schrijven. Bij zowel sport (deskundige van buitenaf) als cultuur (cultuurcoördinator) wordt gevraagd om een onafhankelijke aanjager/ondersteuner.
- De kwaliteit van een voorziening staat voorop. Indien deze een kritische ondergrens heeft gepasseerd (bijvoorbeeld: kind aantallen, normen KNVB voor voetbalvelden) moeten hier conclusies uit getrokken worden. Spreiding van de voorzieningen over de gemeente zodat deze voor een ieder bereikbaar blijven is dan van belang.
- We hebben een sterke sociale samenhang binnen onze gemeente wat zich bijvoorbeeld uit in een rijk verenigingsleven. Gebruik maken van de "Eigen Kracht" van de bewoners om onze (WMO)voorzieningen betaalbaar te houden. De drie decentralisaties; WMO/AWBZ, participatie en jeugdzorg maar ook projecten als "Thuis in Montferland" sluiten hierop aan.
- Het is van belang om in te spelen op ontwikkelingen op het gebied van economie, bereikbaarheid, landschap, voorzieningenniveau en imago. Gebleken is dat deze ontwikkelingen een positieve demografische uitwerking kunnen hebben op Montferland.

In de nota "Grip op verandering" zijn ook aanknopingspunten aangegeven om de gevolgen van de demografische ontwikkelingen op te vangen / verzachten. In hoofdstuk 7 zijn die bij de betreffende programma's weergegeven.

Duidelijk is dat hierover nog een standpunt ingenomen moet gaan worden. Met andere woorden: *er zullen keuzes gemaakt moeten worden*. Dit past in de systematiek van de kerntakendiscussie!

6.2. Gemeentefonds – algemene uitkering

Zoals al opgemerkt in hoofdstuk 2 Kerntakendiscussie 2014 zijn de begrotingsuitkomsten 2014 tot en met 2017 gebaseerd op de informatie van medio september 2013 namelijk:

a. Gemeentefonds - trap op trap af:

De ontwikkeling van het Gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Als het Rijk één euro meer gaat uitgeven, krijgt het Gemeentefonds circa 20 eurocent extra. Bij minder uitgaven wordt het Gemeentefonds in dezelfde verhouding ook verminderd. Dit is de "trap op trap af" principe.

Gebleken is dat dit principe binnen de gemeentelijk financiële meerjarenplanning een onzekere factor is; zowel in negatieve als positieve zin.

In de huidige prognoses zijn de effecten van het aanvullende beleidspakket van het kabinet van 6 miljard euro verwerkt (op basis van de septembercirculaire).

b. BTW compensatiefonds:

Dit compensatiefonds was een open einde regeling. Vanaf 2015 is hierin een plafond aangebracht. Afwijkingen worden verrekend met het Gemeentefonds. In het Regeerakkoord van het huidige kabinet is een bezuiniging ingerekend dat voor Montferland circa € 500.000 structureel bedraagt en is verwerkt in de begrotingsuitkomsten.

- c. **Onderwijshuisvesting:**
De algemene uitkering wordt gekort en de taken en het budget voor buitenonderhoud worden overgeheveld naar de schoolbesturen in het primair en speciaal onderwijs. Verwacht wordt dat ingaande 2015 de algemene uitkering met afgerond € 390.000 daalt. Hiermee is in de begrotingsuitkomsten rekening gehouden. In de meicirculaire 2014 wordt hierover pas duidelijkheid verkregen. Daarnaast ontstaat er een risico dat schoolbesturen desondanks bij de gemeente blijven aankloppen.
- d. **Korting gemeentefonds door opschaling naar 100.000+ gemeenten:**
In het Regeerakkoord is een korting op de algemene uitkering opgenomen die gerelateerd is aan kostenbesparingen vanwege opschaling van gemeenten. De gemeenteraad heeft hierover zijn ongenoegen laten blijken bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In een reactie geeft de minister aan dat er geen streefaantal van 100.000+ gehanteerd wordt, maar dat de korting op het Gemeentefonds gehandhaafd blijft als maatregel tot het gezond maken van de overheidsfinanciën. In de begrotingsuitkomsten 2014-2017 is daarom een oplopende korting geraamd vanaf 2015 van € 97.000 tot € 294.000. Deze korting blijft overigens tot en met het jaar 2025 verder oplopen tot circa € 1,5 miljoen.
- e. **Herijking Gemeentefonds:**
In de meicirculaire 2013 is aangekondigd dat het Gemeentefonds per 2015 en 2016 integraal wordt herijkt. Het streven om de definitieve voornemens uiterlijk in de meicirculaire 2014 op te nemen is nog van kracht. Er moet rekening gehouden worden met herverdeeeffecten. Bij herverdeeeffecten is altijd een overgangperiode van toepassing. Zo mag in het eerste jaar het effect maximaal € 15 per inwoner bedragen, voor Montferland totaal € 525.000. Hiermee is uiteraard nog geen rekening gehouden in de begrotingsuitkomsten maar is wel een risico.

6.3. Decentralisaties in het sociaal domein

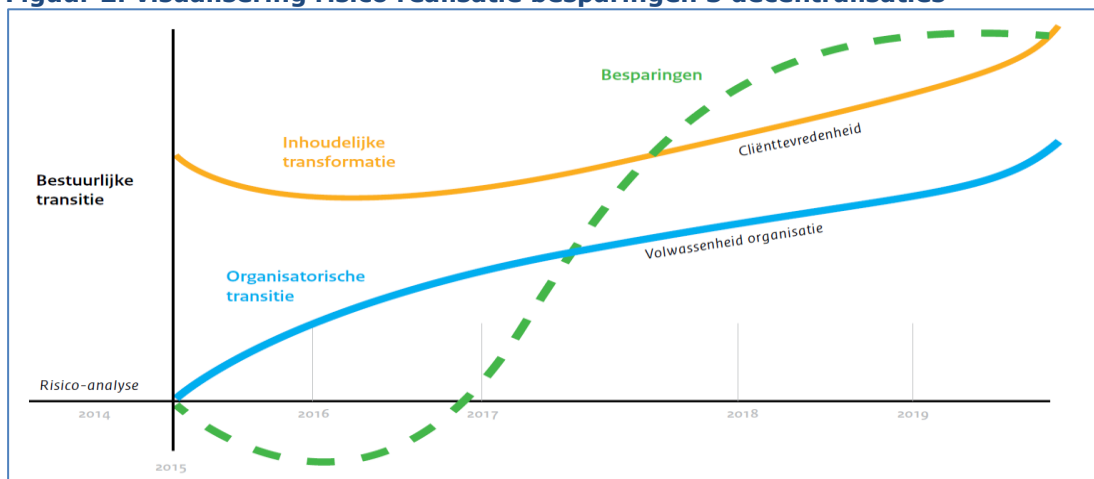
De drie grote decentralisaties van rijks- en provincietaken aan de gemeenten zijn op volle stoom. De nieuwe Jeugdwet is door de Eerste kamer geaccordeerd. De beoogde invoeringsdatum 1 januari 2015 nadert snel. Toch is, op het moment van opstellen van deze startnotitie, nog niet precies aan te geven wat de volledige beleidsmatige, beheersmatige en financiële effecten zullen zijn. Wel is duidelijk dat de overdracht van de taken op het gebied van participatie, jeugd en langdurige zorg naar de gemeenten gepaard gaan met een grote verantwoordelijkheid, een omvangrijke financiële transactie en een significante bezuinigingsoperatie (circa 20% van het macro budget). In de volgende tabel zijn de gekorte macro budgetten weergegeven.

Decentralisaties	Macro budget (x € miljoen)
Participatiewet: samenvoeging WWB, WSW en Wajong	2.936
WMO: overheveling van langdurige zorg vanuit de AWBZ	8.828
Jeugdwet: overheveling vanuit provincie en rijk	3.133
Totaal budget	14.897

De ambitie van het Rijk is dat door de decentralisaties meer samenhang ontstaat in het sociaal domein. Tevens wordt verwacht dat de gemeenten als gevolg van die samenhang effectiever en efficiënter maatwerk kunnen leveren aan de inwoners. Er is dus niet alleen sprake van een transitie van taken maar ook een transformatie. De gemeenten moeten zowel de transities als de transformatie realiseren binnen het totaal beschikbaar gesteld budget van circa € 15 miljard. Of dit haalbaar is, is thans nog niet duidelijk. Het is een veronderstelling. In de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgegeven handreiking "Financiën en de 3 decentralisaties" wordt op dit risico gewezen, zoals uit het volgende citaat blijkt.

"De ervaring leert dat er eerst geïnvesteerd moet worden voordat besparingen mogelijk zijn (zie de groene lijn figuur 2). De decentralisaties mogen niet ten koste gaan van de kwaliteit van de dienstverlening (bruine lijn). Tegelijk moeten bij dit soort veranderingsprocessen de doelgroepen en de organisatie zelf ook wennen aan de nieuwe situatie (blauwe lijn) én zullen zich ongetwijfeld kinderziektes voordoen."

Figuur 2: visualisering risico realisatie besparingen 3 decentralisaties

Bron: Handreiking "Financiën en de 3 decentralisaties"

Hieruit blijkt dat in de eerste jaren rekening gehouden moet worden met extra benodigde incidentele middelen en dat op termijn de decentralisaties budgettair neutraal worden. Bij de op te stellen beleidsplannen jeugd, participatie en WMO zullen, op basis van de informatie uit de junicirculaire 2014, prognoses toegevoegd worden voor de noodzakelijk geachte buffer. Vooralnog blijven de decentralisaties buiten de financiële taakstelling van deze kerntakendiscussie. Door de overlap binnen het sociaal domein tussen de nieuwe taken en oude taken is het niet ondenkbaar dat op taakniveau de decentralisaties wel betrokken worden in de kerntakendiscussie.

6.4. Samenwerking

De gemeente werkt intensief samen met gemeenten en/of instellingen van allerlei aard in de regio. Samenwerking in velerlei vormen: overleg, realiseren projecten, netwerk, inkoop en aanbesteding, beleidsontwikkeling, verbonden partijen, enzovoort. Vaak gebaseerd op formele besluiten, zoals bij gemeenschappelijke regelingen en bestuursovereenkomsten en -afspraken, maar nog vaker gebaseerd op gemeenschappelijke belangen. Een overzicht van de kosten van samenwerking is daarom niet volledig te maken. Veel van de ambtelijke en bestuurlijke uren worden immers niet als "samenwerking" gecategoriseerd, het hoort bij de functie, zodat die uren niet volledige bijgehouden (kunnen) worden. Een ruwe inschatting is dat vijf tot zeven volledige formatieplaatsen op één of andere manier met samenwerking bezig is. Een compleet en onderbouwd overzicht van de kosten is niet te geven.

De kosten in de vorm van bijdragen aan en afname diensten/goederen van gemeenschappelijke regelingen ca. zijn geraamd op bijna 10 miljoen euro (netto na aftrek rijksbijdrage circa 4 miljoen euro) en zijn in de volgende tabel gespecificeerd.

Regelingen	Kosten x € 1
Huisvesting voortgezet Onderwijs in de Liemers	309.000
Regio Achterhoek	163.000
Euregio Rijn - Waal	7.000
Stadregio Arnhem - Nijmegen	107.000
Werkvoorzieningsschap Wedeo ³	6.061.000
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	1.043.000
Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	262.000
Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)	1.147.000
GGD Gelre-IJssel	467.000
Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers	80.000
Stadsbank Oost Nederland	220.000
Rekenkamercommissie BBLM	31.000
Totaal	9.897.000

³ Gemeente ontvangt van het rijk een specifieke uitkering van € 6.006.000.

De baten van de samenwerking zijn eigenlijk niet te kwantificeren in geld. Een deel is namelijk wettelijk verplicht (VNOG en de GGD), het aantal gemeenten waarmee we samenwerken varieert van één tot en met eenentwintig, we nemen deel aan twee regio's (Achterhoek en Stadsregio Arnhem Nijmegen) en de vorm en het doel van samenwerking zijn zeer verschillend.

We werken alleen samen omdat we er een toegevoegde waarde mee kunnen realiseren zoals een hogere kwaliteit van de dienstverlening en/of de bedrijfsvoering, opheffen van kwetsbaarheden in de bedrijfsvoering en kostenbesparing.

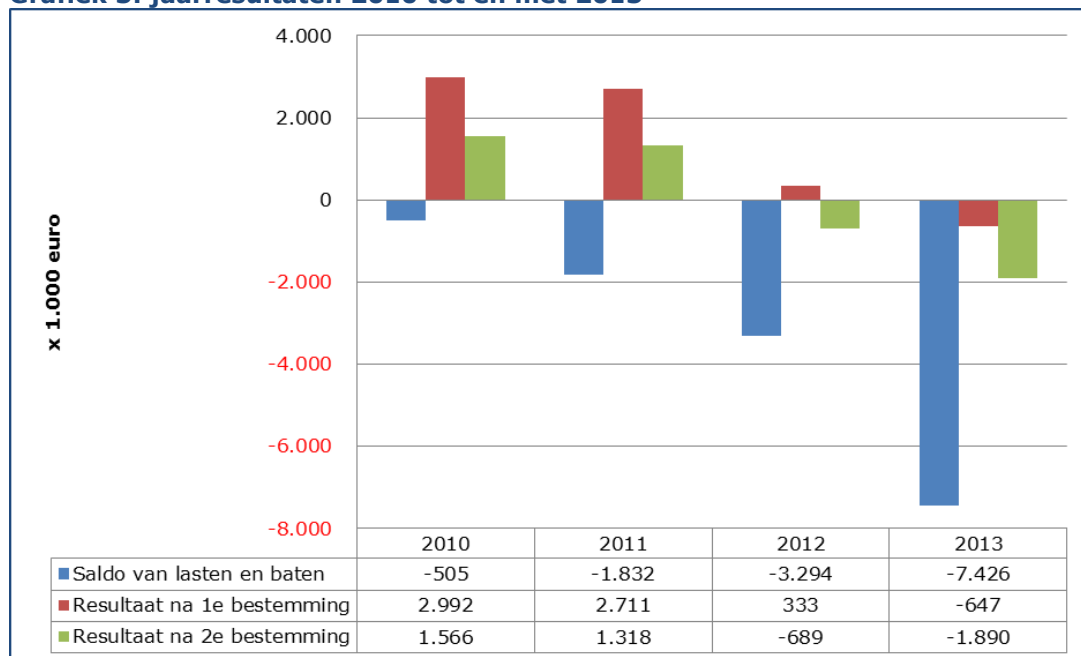
De status en taken van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen zijn thans in discussie. Minister Plasterk heeft de Wet afschaffing Wgr-plus ingediend bij de Tweede Kamer. De beoogde ingangsdatum is 1 januari 2015. Een nieuwe samenwerkingsvorm in de stadsregio is in voorbereiding. Dit kan aanleiding zijn voor Montferland de deelname aan twee regio's opnieuw op de agenda te zetten.

Tot slot benadrukken we op deze plek de hoofdconclusies uit het door het college en gemeenteraad volledig onderschreven notitie "Schaalvoordeel door samenwerking en/of fusie gewogen" van september/oktober 2012 van de concerncontroller. De gemeente Montferland heeft een optimale omvang. De lasten van de gemeenten in de inwonersklasse 20.000 tot 50.000 inwoners zijn het laagst. De relatieve omvang van het gehele ambtelijk apparaat evenals de overhead is eveneens het laagst. Ook is aangetoond dat in organisaties vanaf ongeveer 300 arbeidsplaatsen de overhead in verhouding tot de omvang van de organisatie gelijk blijft. Het is daarom niet reëel te veronderstellen dat door schaalvergroting verdere kosten bespaard kunnen gaan worden. Voor samenwerken moet de toegevoegde waarde dus gevonden worden in meetbare verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening of het opheffen van kwetsbaarheid van de organisatie. Het standpunt dat Montferland alleen wil samenwerken vanuit de inhoud en niet om het samenwerken sec staat nog steeds.

6.5. Ontwikkeling financiële resultaten

De financiële resultaten vanaf 2010 zijn in onderstaande grafiek weergegeven. Geconcludeerd moet worden dat de resultaten uit "normale financiële" bedrijfsvoering oplopende tekorten laten zien. Door het onttrekken uit de diverse reserves (= resultaat bestemmen) zijn deze tekorten gedekt.

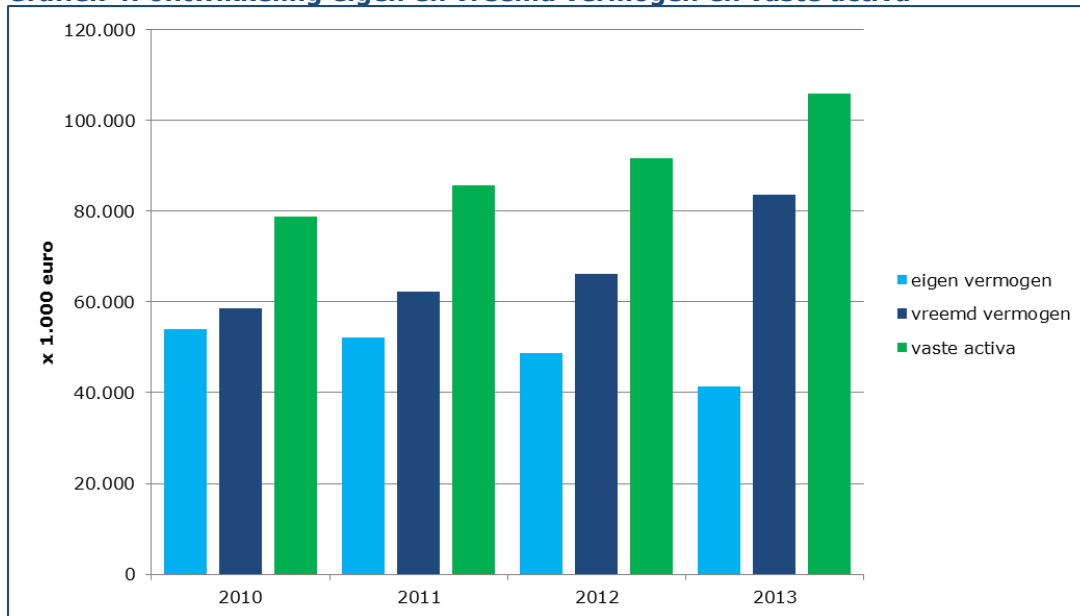
Grafiek 3: jaarresultaten 2010 tot en met 2013

Deze financiële resultaten zijn voor een belangrijk deel veroorzaakt door de incidentele lasten uit het coalitieakkoord 2010-2014. Deze lasten zijn gedekt uit de reserves (= eigen vermogen). Daarnaast heeft de gemeente de laatste jaren flink geïnvesteerd in voorzieningen als de brede scholen in Didam, het nieuwe gemeentehuis en de gemeentewerf, wegen en riolering. Deze

investeringen zijn vooral gefinancierd met geleend geld (= vreemd vermogen). De effecten hiervan op de vermogenspositie van de gemeente is in grafiek 4 weergegeven.

Grafiek 4: ontwikkeling eigen en vreemd vermogen en vaste activa

De te constateren trend kan niet door blijven gaan ondanks het feit dat de gemeente een inkomsten bestedende huishouding is. Het hebben en behouden van reserves is dus geen doel op zich. Wel is het noodzakelijk een buffer te hebben om tegenvallers op te vangen, zonder dat dat direct gevolgen heeft voor de programma's (de lopende exploitatie). De transities in het sociaal domein en de grondexploitatie zijn taakvelden met hoge financiële risico's waarvoor een buffer nodig is. Van het eigen vermogen is circa 88% al bestemd en/of beklemd. De feitelijke buffer ultimo 2013 is derhalve vijf miljoen euro.

7. Afwegingskader taken

7.1. Inleiding

Om richting te geven aan het bepalen van de kerntaken van de gemeente is een afwegingskader onontbeerlijk. In principe gaat het erom wat voor soort gemeente we willen zijn. In het ideale geval ga je dan eerst een visiediscussie voeren met inbreng vanuit de bevolking en de maatschappelijke instellingen binnen de gemeente. Dit vergt te veel tijd en past dus niet in het beschikbare tijdspad van deze kerntakendiscussie.

Wij staan daarom een pragmatische werkwijze voor. Zowel uit de Programmabegroting 2014 als uit de in het vorig hoofdstuk gekenschetste ontwikkelingen is een visie op de samenleving van Montferland vast te stellen. Een kritische blik op het voorzieningenniveau in de gemeente waarbij kwaliteit voor kwantiteit gaat, is noodzakelijk.

7.2. Visie samenleving Montferland

In de samenvatting van de Programmabegroting 2014 is onder het kopje "Op weg naar een veranderende samenleving" de visie van het college op de samenleving in Montferland weergegeven.

"De samenleving is aan het veranderen. Mensen verenigen zich, nemen zelf initiatieven en streven naar zelfredzaamheid. Verder vragen ze om een hoogwaardige overheid: efficiënt, snel, flexibel, eerlijk, accuraat en bij de tijd. Dit vraagt een andere rol, inrichting en werking van ons als gemeente. Belangrijke constatering is dat een moderne gemeente niet meer alles zelfstandig kan doen. Een eigentijdse gemeente gebruikt de kracht van haar burgers. Verder legt ze zich toe op het maken van verbindingen tussen inwoners en gemeente en inwoners onderling. De uitvoering van taken wordt aan anderen overgelaten of gebeurt in samenwerking met anderen. Ook binnen onze gemeente constateren we deze veranderingen."

7.3. Uitgangssituatie voor het uitvoeren van taken

Uitgaande van de sterke sociale samenhang binnen de gemeente richten we op

- de eigen kracht van onze inwoners
- het verbinden van de inwoners met de gemeente en onderling
- het uitvoeren van taken wordt aan anderen overgelaten of geschiedt door samenwerken.

Hoe ver de gemeentelijke inzet en bemoeienis precies moeten gaan om de gemeentelijke doelen te halen is niet altijd duidelijk. Door de kerntakendiscussie is dat ook niet altijd per onderwerp vast te stellen. We hebben daarom voor de volgende systematiek gekozen.

- a. Anderen op hun verantwoordelijkheid aanspreken en pas wanneer dat niets blijkt op te leveren, overwegen zelf (nog meer) in actie te komen.
- b. Niet méér moeten doen dan nodig is, maar ook *niet langer* dan nodig.
- c. Afspraken maken met (groepen in) de bevolking over de onderlinge rolverdeling. "Als jullie dat doen, doen wij als gemeente dit". En samen: "Zó doen wij dat in Montferland".
- d. Vrijwilligerswerk stimuleren en daarvoor ook de sociale samenhang van wijken, kernen en dorpen bevorderen.
- e. Accepteren dat wanneer anderen verantwoordelijk zijn, zij kunnen falen en dat dit schade op kan leveren. De verantwoordelijkheid voor de schade is ook naar anderen verlegd.

De fysieke voorzieningen in de gemeente willen we oppakken zoals in de volgende paragraaf is vermeld.

7.4. Voorzieningenniveau in Montferland

Twee ontwikkelingen zijn aanleiding om ons (fysieke) voorzieningenniveau onder de loep te nemen; onze veranderende bevolkingssamenstelling en de kerntakendiscussie. De gemeente Montferland is trots op haar voorzieningenniveau. Voorzieningen spelen vaak een centrale rol in de verschillende kernen en houden deze leefbaar. Overigens laten we hier de schoolgebouwen buiten beschouwing; de relatie hierin met de schoolbesturen en de beperkte zeggenschap van de gemeente nopen tot een meer pragmatische maatwerkaanpak.

Het gebruik van de voorzieningen verandert; in veel gevallen neemt het gebruik af maar blijft de behoefte wel bestaan. Als centrale punt willen wij de kwaliteit van de voorzieningen nemen, meer dan de kwantiteit. Afstoten van voorzieningen onder een gelijktijdige kwaliteitsimpuls elders biedt

kansen, zowel qua gebruiksmogelijkheden als financieel. Het financiële voordeel zou ten goede moeten komen aan zowel betrokken verenigingen (gebruik) als de gemeente (financieel). De rol van de gemeente zou hierin stimulerend maar niet dwingend kunnen zijn.

7.5. Doelstellingen gemeente

De hieronder opgesomde doelstellingen zijn gebaseerd op de huidige Programmabegroting 2014. Bepaald moet daarom worden of deze doelstellingen (nog) wel passen binnen de visie (7.2) en in overeenstemming zijn met de uitgangssituatie voor het uitvoeren van taken (7.3). Hierbij moet de vraag gesteld worden of de doelstellingen en het fysieke voorzieningenniveau nog wel houdbaar zijn gelet op de autonome ontwikkelingen in Montferland (7.4).

De accenten uit het raadsprogramma (op hoofdlijnen) 2014-2018 op de uitgangspunten en/of doelstellingen zijn verwerkt.

1 Relatie inwoners en bestuur

Programmaonderdelen	Doelstellingen
Dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Goede, tijdige en vraaggerichte dienstverlening (organisatie breed) • Stimuleren van digitale dienstverlening • Verminderen van de regeldruk
Burgerparticipatie	<ul style="list-style-type: none"> • Een goed functionerend netwerk van wijk-, dorps- en stadsraden • Betrokkenheid van inwoners bij het werk van de gemeente • Inwoners vooraf betrekken bij beleidsvraagstukken
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken met andere gemeenten is een middel waarmee een toegevoegde waarde voor de burgers, instellingen en bedrijven in de gemeente gerealiseerd moet kunnen worden

2 Wonen

Programmaonderdeel	Doelstellingen
Ruimtelijke ordening	<ul style="list-style-type: none"> • Een ruimtelijke inrichting dat voorziet in de behoefte • Een aantrekkelijke en goede woon-, werk- en leefomgeving mogelijk maken • Aantrekkelijke centra van 's-Heerenberg en Didam
Monumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Behoud en herstel van monumenten en karakteristiek dorpsgezichten • Behoud van archeologisch en cultureel erfgoed
Natuur en landschapsontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Een aantrekkelijk landschap en diversiteit van natuur • Het unieke landschap benutten voor de toeristisch-recreatieve sector
Volkshuisvesting	<ul style="list-style-type: none"> • Een woningaanbod dat <ul style="list-style-type: none"> ◦ aansluit bij de behoeften van de inwoners, en ◦ inspeelt op de krimp, ontgroening en vergrijzing binnen de gemeente • Stimuleren van vraaggerichte woningbouw in de kernen voor het behoud van de leefbaarheid daarin
Vergunningverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Het zodanig verlenen van vergunningen waarbij zoveel mogelijk een balans tussen bouwregelgeving, vereenvoudigde procedures en adequate dienstverlening wordt gevonden. • De regelgeving is ondersteunend, niet belemmerend

Grip op verandering:

- Afname vraag naar eengezinswoningen
- Toename levensloopbestendige woningen en appartementen
- Beperkte beïnvloeding evenwichtige samenstelling bevolking door aanbodsturing

3 Beheer leefomgeving

Programmaonderdeel	Doelstellingen
Milieu	<ul style="list-style-type: none"> • Waar door de gemeente te beïnvloeden is een bijdrage leveren in de bestrijding van klimaatverandering

Programmaonderdeel	Doelstellingen
	<ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam bouwen binnen de gemeentegrenzen stimuleren en ondersteunen
Afval	<ul style="list-style-type: none"> • Het gescheiden inzamelen en verwijderen van afval, het stimuleren van hergebruik van afval en beperken van zwerfafval om het milieu zo min mogelijk te belasten (hogere streefwaarden dan het landelijk afvalplan)
Handhaving	<ul style="list-style-type: none"> • Een optimale naleving van wet- en regelgeving nastreven met een zo beperkt mogelijk toezichtlast • Overlast door overtredingen voor burgers en bedrijven beperken
Openbare ruimte <ul style="list-style-type: none"> • Wegen, verlichting en overige infrastructuur • Verkeer en vervoer • Openbaar groen • Riolering 	<ul style="list-style-type: none"> • Een veilig, duurzaam en aantrekkelijk openbare ruimte voor zowel de inwoners, werkende en bezoekers in de gemeente • Met de inrichting en het beheer van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met wensen van specifieke doelgroepen als winkeliers, kinderen, ouderen, weggebruikers en hondenbezitters • De inrichting en het beheer worden integraal benaderd.

4 Economie en toerisme

Programmaonderdeel	Doelstellingen
Economie	<ul style="list-style-type: none"> • Toename van economische activiteiten • Bevorderen van de werkgelegenheid (op zijn minst behoud) • Duurzame en innovatieve economische ontwikkelingen op lokaal niveau • Bevorderen van logistieke ontwikkelingen • Versterken economie in de Stadsregio Arnhem-Nijmegen en regio Achterhoek
Toerisme	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiden van de recreatie in Montferland • Vergroten van de naamsbekendheid van Montferland

Grip op verandering:

- Wijziging bevolkingsamenstelling
 - heeft geen rechtstreekse invloed op het economisch klimaat in de gemeente
 - heeft wel invloed op de consumptieve vraag en de bestedingen binnen de gemeente
 - heeft geen gevolgen voor het toerisme.

5 Leefbaarheid, veiligheid en cultuur

Programmaonderdeel	Doelstellingen
Leefbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • De sociale samenhang in de kernen behouden • Een op de demografische ontwikkelingen afgestemde beschikbaarheid van welzijnsaccommodaties • De bewoners nemen hun verantwoordelijkheid voor het leefbaar houden van buurt, wijk of kern • Inwoners met een beperking kunnen in hun eigen leefomgeving blijven wonen
Cultuur	<ul style="list-style-type: none"> • De culturele infrastructuur is in Montferland vooral kleinschalig en dicht bij huis. • De bevolking is bekend met en neemt deel aan activiteiten op het gebied van cultuur en kunst • De bibliotheek is van voldoende kwaliteitsniveau (normen van de Stichting Certificering Openbare Bibliotheken)
Openbare orde en veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeente is subjectief en objectief veilig • De gemeentelijke organisatie is toegerust op de bestrijding van rampen en calamiteiten
Brandweezorg	<ul style="list-style-type: none"> • De brandweezorg regionaal organiseren in de Brandweer Achterhoek West • Investeren in risicobeheersing door de inwoners, instellingen en bedrijven: brandveilig leven, risicobewustzijn, eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid • Toekomst bestendige brandweerorganisatie en -posten zodat

Programmaonderdeel	Doelstellingen
	incidenten adequaat bestreden blijven worden.

Grip op verandering

Leefbaarheid:

- Sociale samenhang: faciliteren ontmoeting en ontplooiing
- Welzijnsaccommodaties: combineren functies, zorgsteunpunten, privatiseren
- Zorgbehoefte: zelfredzaamheid
- Activiteiten: participatie en activering

Cultuur:

- Cultureel aanbod: ondersteunen lokaal aanbod
- Oudere inwoners: verenigingen spelen hierop in
- Minder jeugdleden
- Samenwerking: onderling ondersteunen en voorkomen doublures
- Podia: instandhouding stimuleren

Openbare orde en veiligheid:

- Ouderen: informeren over preventie en faciliteren nieuwe hulpmiddelen
- Parate hulpdiensten: goede bereikbaarheid
- Onveilige plekken: opnemen in herinrichtingsplannen

6 Gezonde leefstijl

Programmaonderdeel	Doelstellingen
Sportbevordering en sportstimulering	<ul style="list-style-type: none"> • Een toename van het aantal inwoners dat actief sport • De sportverenigingen ondersteunen bij het aanpassen van hun beleid op de tendensen van de demografische ontwikkelingen
Sportaccommodaties	<ul style="list-style-type: none"> • Een op de demografische ontwikkelingen afgestemde beschikbaarheid van welzijnsaccommodaties
Speellocaties	<ul style="list-style-type: none"> • De kinderen spelen vanaf jonge leeftijd in boeiende speelgelegenheden • De beschikbaarheid van speellocaties is afgestemd op de behoefte
Lijfstijlprojecten	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderen gaan meer bewegen waardoor de algehele gezondheid van hen verbetert • Overgewicht bij kinderen en ouderen neemt af • Het bewustzijn van de inwoners voor de noodzaak van een gezonde leefstijl neemt toe • Schadelijke gewoonten die de gezondheid nadelig beïnvloeden nemen af

Grip op verandering:

Sportbevordering:

- Bevorderen sportdeelname
- Minder jeugdleden en relatief meer oudere leden
- Levensvatbaarheid verenigingen versterken door samenwerking
- Investeren in verenigingsleven in de kleinere kernen
- Werven ouderen als nieuw kader

Sportaccommodaties:

- Belangrijke rol in de structuur van de leefgemeenschap
- Bezettingsgraad daalt: druk exploitatie en overschot velden/kleedkamers
- Inspelen op veranderende vraag

Speellocaties:

- Locaties: onder druk door daling aantal kinderen
- Instandhouden vergt nieuwe aanpak en zorgvuldig overleg
- Beweegtuinen voor ouderen

7 Jeugd en onderwijs

Programmaonderdeel	Doelstellingen
Jeugd	<ul style="list-style-type: none"> • De jeugd kan gezond en veilig opgroeien • Minder kinderen beginnen met een taalachterstand op de basisschool • Jongeren behalen een startkwalificatie • Minder overlast door jongeren
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • De schoolgaande jeugd kan gebruik maken van toegankelijke en bereikbare basisscholen. De kwaliteit van het onderwijs op de scholen is hierbij leidend. • Aan alle kinderen de mogelijkheid bieden om naar school te kunnen, zowel basis-, speciaal als voortgezet onderwijs • Het voortgezet onderwijs sluit aan op de arbeidsmarkt • Inwoners zijn ook op latere leeftijd in de gelegenheid een beroepskwalificatie te behalen

Grip op verandering:

Jeugd:

- Daling aantal jeugdigen, gezinsverdunding
- Gevolgen ontgroening in beperkte mate beïnvloedbaar
- Transitie jeugdzorg: sluitend netwerk en zoveel mogelijk lokaal
- Voorzieningen kinderopvang: teruglopend aantal kinderen

Onderwijs:

- Schoolnabijheid: reisafstand mag maximaal 3 kilometer toenemen
- Doorgaande leer- en ontwikkelingslijnen voor kinderen van 0 tot 12 jaar
- Passend onderwijs: investeringen door scholen

8 Zorgzame samenleving

Programmaonderdeel	Doelstellingen
Vrijwilligerswerk en mantelzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Inwoners van Montferland voelen zich gestimuleerd vrijwilligerswerk te doen in de samenleving (vacatures gericht op informele zorg zijn vervuld) • Mantelzorgers kunnen op een effectieve manier zorgen voor de zorgvrager, zonder overbelast te raken
Gezondheidsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • De gezondheid van de bevolking blijft tenminste op het huidige peil, en wordt waar mogelijk – op onderdelen daarvan – verbeterd • Een voor een ieder toegankelijke jeugdgezondheidszorg organiseren • In Montferland is afstemming tussen de gemeente en de beroepsbeoefenaren in de eerste lijn • Ambulancezorg en geneeskundige hulpverlening zijn effectief
Participatie en activering	<ul style="list-style-type: none"> • Zoveel mogelijk cliënten die een bijstandsuitkering ontvangen weer aan werk helpen • Cliënten die niet uitstromen naar werk worden ondersteund bij de voorbereiding op re-integratie naar regulier werk • Mensen met een beperking krijgen ondersteuning, waardoor zij mee kunnen blijven doen in de maatschappij
Maatschappelijke opvang	<ul style="list-style-type: none"> • Voorkomen dat inwoners door complexe, meervoudige problematiek in een kwetsbare positie terechtkomen • Verminderen of voorkomen van situaties van (dreigende) dakloosheid • In de regio zijn voldoende opvangplaatsen beschikbaar • Mensen zijn na hun opvangperiode in staat aan de samenleving deel te nemen
Uitkeringen, inkomensvoorzieningen en minimebeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Goed contact houden met werkgevers om bijstandcliënten te plaatsen • Inwoners kunnen via de bijstand rekenen op een vangnet voor inkomen. De bijstand is toegankelijk, maar cliënten blijven zo kort mogelijk in de bijstand

Programmaonderdeel	Doelstellingen
	<ul style="list-style-type: none"> Inwoners die noodzakelijke kosten maken buiten het normale uitgavenpatroon en waarvoor geen voorliggende voorzieningen beschikbaar zijn, kunnen gebruik maken van bijzondere bijstand en minimavoorzieningen
Verstrekking Wet Maatschappelijke Ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> Inwoners met een beperking ondersteunen waardoor zij in staat zijn zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij

Grip op verandering:

Vrijwilligerswerk en mantelzorgers:

- Eigen kracht: groter beroep op mantelzorgers
- Vitale ouderen: toename is kans voor vrijwilligerswerk
- Jonge mantelzorgers: voorkomen van overbelasting

Gezondheidsbeleid:

- Preventief gezondheidsbeleid: ontwikkelen en voeren met als belangrijkste uitvoerder de GGD Gelre IJssel
- Wijziging bevolkingssamenstelling heeft effect op de gezondheidszorg in de eerste lijn
- Samenwerking binnen de eerste lijn verbeterd dienstverlening
- Afname beroep op integrale jeugdgezondheidszorg

Participatie, activering en maatschappelijke zorg:

- Een toename van inwoners die niet (meer) deelneemt aan het arbeidsproces
- Risico op sociaal isolement en eenzaamheid neemt toe
- Invoering Participatiewet
- Nieuwe WMO: primair wordt gekeken naar de mogelijkheden van aanvrager en zijn/haar directe omgeving zelf kan
- Complexe probleemsituaties: er zal een andersoortige vraag ontstaan

9 Algemene dekkingsmiddelen

Programmaonderdeel	Doelstellingen
Financiering	<ul style="list-style-type: none"> Financiering, het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden, vindt alleen plaats voor de uitoefening van de publieke taak (voor de uitvoering van de programma's)
Deelnemingen en beleggingen	<ul style="list-style-type: none"> De inkomsten uit beleggingen zijn afhankelijk van de bedrijfsresultaten van de betreffende ondernemingen
Algemene uitkering	<ul style="list-style-type: none"> De hoogte van de Algemene uitkering uit het gemeentefonds is enerzijds afhankelijk van de beschikbare rijksmiddelen en anderzijds afhankelijk van de specifieke kenmerken (bijv. aantal inwoners)
Belastingen	<ul style="list-style-type: none"> De woonlasten blijven onder het landelijk gemiddelde De jaarlijkse stijging van de onroerende zaakbelastingen is maximaal de inflatie waarvan alleen in uitzonderlijke gevallen van afgeweken kan worden De hoogte van de afvalstoffen- en rioolheffing is gebaseerd op de te dekken kosten. Geen verhoging toeristenbelasting, tenzij daar aanwijsbaar nieuwe toeristische investeringen tegenover staan.
Overige	<ul style="list-style-type: none"> De verhouding de omvang van de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit (ratio weerstandsvermogen) is "voldoende" (ratio ligt tussen 1,0 en 1,4)

Aldus vastgesteld in de vergadering van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland van 22 april 2014.

Bijlage 1: Overzicht instellingen die gereageerd hebben

1. Inwoner
2. KBO Beek / Loerbeek
3. Yunio / Sensire
4. Beekse Badminton Club
5. Scouting St. Oswaldusgroep Zeddam
6. Bibliotheek Montferland, directeur/bestuurder de heer Eric van der Wal
7. Stichting `t-Kelrehuus te Kilder
8. Gymnastiekvereniging Azewijn
9. HALT, team Gelderland
10. Stichting Kunst en Kunstig
11. Stichting Filmhuis Didam
12. Triatlonvereniging Triathliem
13. Zwem en Polo Club Montferland
14. De gezamenlijke schoolbesturen in Montferland, namelijk:
SPO De Liemers, Stichting Schoolbestuur Laetare, Stichting Katholiek Onderwijs Bergh,
Stichting Openbaar Onderwijs Reflexis en Stichting Kindergemeenschap Albert Schweitzer
15. Manege Zanderwiede
16. Montferlandse Vereniging voor Toerisme
17. Seniorenraad van Montferland
18. Bergh's Vocaal

Bijlage 2: Vergelijking begrotingscijfers 2013

"-"= nadelig

Hoofdfunctie	Functie	Lasten			Baten			SalDI		
		M-land	20-50 K inw	Groep	M-land	20-50 K inw	Groep	M-land	20-50 K inw	Groep
0	Algemeen bestuur	176	163	151	18	17	18	-158	-146	-133
	001 Bestuursorganen	33	42	39	0	0	0	-33	-42	-39
	002 Bestuursondersteuning college van B en W	69	58	55	0	1	1	-69	-57	-54
	003 Burgerzaken	45	36	35	0	0	0	-45	-36	-35
	004 Baten secretarieleges burgerzaken	4	5	5	18	16	16	14	11	12
	005 Bestuurlijke samenwerking	10	9	4	0	0	0	-10	-9	-4
	006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	15	13	13	0	0	0	-15	-13	-13
1	Openbare orde en veiligheid	63	80	79	0	3	4	-63	-77	-75
	120 Brandweer en rampenbestrijding	53	59	51	0	2	3	-53	-57	-48
	140 Openbare orde en veiligheid	10	21	28	0	1	1	-10	-20	-28
	160 Opsporing en ruiming conv. explosieven	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	109	167	147	1	22	11	-108	-145	-136
	210 Wegen, straten en pleinen	93	128	116	1	5	2	-92	-123	-114
	211 Verkeersmaatregelen te land	14	18	20	0	1	0	-14	-17	-20
	212 Openbaar vervoer	2	1	2	0	0	0	-2	-1	-2
	214 Parkeren	0	10	5	0	1	0	0	-9	-5
	215 Baten parkeerbelasting	0	0	0	0	13	7	0	13	7
	220 Zeehavens	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	221 Binnenhavens en waterwegen	0	4	2	0	1	1	0	-3	-1
	223 Veerdiensten	0	1	1	0	1	0	0	0	0
	230 Luchtvaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	240 Waterkering, afwatering, landaanwinning	0	5	2	0	0	0	0	-5	-2
3	Economische zaken	21	21	13	18	25	28	-3	4	15
	310 Handel en ambacht	2	12	5	0	3	1	-2	-9	-4
	311 Baten marktgelden	0	0	0	1	1	1	1	1	1
	320 Industrie	8	6	4	0	4	0	-8	-2	-4
	330 Nutsbedrijven	11	2	1	17	16	24	6	14	24
	340 Agrarische productie en ontginning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij	0	1	3	0	1	2	0	0	-2
4	Onderwijs	116	134	119	23	18	8	-93	-116	-111

Hoofdfunctie		Lasten			Baten			Saldi			
		M-land	20-50 K inw	Groep	M-land	20-50 K inw	Groep	M-land	20-50 K inw	Groep	
Functie											
	420	Openb. basisonderwijs, excl. onderw.huisv.	0	7	2	0	5	0	0	-2	-2
	421	Openb. basisonderwijs, onderw.huisv.	2	17	20	0	1	1	-2	-16	-20
	422	Bijz. onderwijs, excl. onderwijshuisv.	0	3	3	0	0	0	0	-3	-3
	423	Bijz. onderwijs, onderwijshuisvesting	26	32	21	0	1	0	-26	-31	-20
	430	Openb. (vrtg.) spec. onderw., excl. huisv.	0	1	1	0	0	0	0	-1	-1
	431	Openb. (vrtg.) spec. onderw., huisv.	0	1	2	0	0	0	0	-1	-2
	432	Bijz. (vrtg.) spec. onderw., excl. huisv.	0	1	2	0	0	0	0	-1	-2
	433	Bijz. (vrtg.) spec. onderw., huisv.	16	4	5	0	0	0	-16	-4	-5
	440	Openb.voortg. onderwijs, excl. huisv.	0	3	1	0	3	0	0	0	-1
	441	Openb.voortg. onderwijs, huisv.	0	6	4	0	0	0	0	-6	-4
	442	Bijz. voortg. onderwijs, excl. huisv.	1	0	1	0	0	0	-1	0	-1
	443	Bijz. voortg. onderwijs, huisv.	28	13	7	18	0	0	-10	-13	-7
	480	Gemeenschapp. baten en lasten onderwijs	43	45	50	5	8	6	-38	-37	-44
	482	Volwasseneneducatie	0	1	1	0	0	1	0	-1	0
	5	Cultuur en recreatie	266	247	237	23	28	26	-243	-219	-211
	510	Openbaar bibliotheekwerk	27	23	22	2	1	1	-25	-22	-21
	511	Vormings- en ontwikkelingswerk	13	12	7	0	1	0	-13	-11	-7
	530	Sport	82	65	55	15	14	10	-67	-51	-45
	531	Groene sportvelden en -terreinen	20	17	19	1	2	5	-19	-15	-14
	540	Kunst	4	15	12	0	2	0	-4	-13	-12
	541	Oudheidkunde / musea	9	12	15	0	1	1	-9	-11	-14
	550	Natuurbescherming	4	4	9	1	0	2	-3	-4	-8
	560	Openbaar groen en openluchtrecreatie	92	85	86	2	5	6	-90	-80	-80
	580	Overige recreatieve voorzieningen	15	14	12	2	2	2	-13	-12	-9
	6	Sociale voorz. en maatsch. dienstverl.	797	697	798	398	371	433	-399	-326	-366
	610	Bijstandsverlening en inkomensvoorz.	242	211	234	172	168	187	-70	-43	-47
	611	Werkgelegenheid	179	158	199	172	145	183	-7	-13	-17
	612	Inkomensvoorzieningen vanuit het Rijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	613	Overige sociale zekerheidsregeling Rijk	0	0	1	0	0	0	0	0	-1
	614	Gemeentelijk minimabeleid	26	28	32	1	2	2	-25	-26	-29
	620	Maatschappelijke begeleiding en advies	34	39	43	0	1	1	-34	-38	-42
	621	Vreemdelingen	0	2	2	0	0	0	0	-2	-2
	622	Huishoudelijke verzorging	157	107	130	24	16	19	-133	-91	-110
	623	Participatiebudget	45	39	44	27	30	33	-18	-9	-11
	630	Sociaal-cultureel werk	58	42	40	0	4	4	-58	-38	-36

Hoofdfunctie		Lasten			Baten			Saldi		
		M-land	20-50 K inw	Groep	M-land	20-50 K inw	Groep	M-land	20-50 K inw	Groep
Functie										
	641 Tehuizen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	650 Kinderdagopvang	13	14	12	2	2	2	-11	-12	-11
	651 Dagopvang gehandicapten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	652 Voorzieningen gehandicapten	43	57	62	0	3	2	-43	-54	-60
7	Volksgezondheid en milieu	254	261	280	169	209	221	-85	-52	-59
	711 Ambulancevervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	712 Verpleeginrichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	714 Openbare gezondheidszorg	13	18	13	0	0	0	-13	-18	-13
	715 Centra jeugd gezin (jeugdgezondheidszorg)	0	17	20	0	0	0	0	-17	-20
	716 Centra voor jeugd en gezin (WMO)	40	8	8	2	0	0	-38	-8	-8
	721 Afvalverwijdering en -verwerking	68	91	94	12	10	13	-56	-81	-82
	722 Riolering (gecombineerd)	59	84	91	0	4	0	-59	-80	-91
	723 Milieubeheer	41	29	31	0	1	1	-41	-28	-31
	724 Lijkbezorging	7	11	19	0	1	1	-7	-10	-17
	725 Baten reinigingsrechten en afvalstofheffing	0	0	0	66	93	92	66	93	92
	726 Baten rioolheffing (gecombineerd)	0	0	0	84	89	96	84	89	96
	727 Baten rioolheffing huishoudelijk/bedrijf	0	0	0	0	2	5	0	2	5
	728 Baten rioolheffing grond- en hemelwater	0	0	0	0	1	4	0	1	4
	729 Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater	24	2	0	0	0	0	-24	-2	0
	730 Hemelwater	2	1	3	0	0	0	-2	-1	-3
	731 Grondwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	732 Baten begraafplaatsrechten	0	0	0	5	8	11	5	8	11
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	124	346	202	59	289	144	-65	-57	-58
	810 Ruimtelijke ordening	29	34	36	4	4	8	-25	-30	-27
	820 Woningexploitatie / woningbouw	16	12	4	10	8	2	-6	-4	-2
	821 Stads- en dorpsvernieuwing	26	5	6	8	2	1	-18	-3	-5
	822 Overige volkshuisvesting	51	49	51	0	4	3	-51	-45	-48
	823 Bouwvergunningen	0	0	0	37	24	21	37	24	21
	830 Bouwgrondexploitatie	2	246	106	0	247	109	-2	1	3
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	7	74	59	1.136	1.173	1.184	1.129	1.099	1.125
	911 Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar	0	1	0	0	4	2	0	3	2
	913 Overige financiële middelen	0	4	4	1	8	10	1	4	5
	914 Geldleningen en uitzettingen >= 1 jaar	3	7	6	98	59	49	95	52	43
	921 Algemene uitkering gemeentefonds	0	0	0	850	869	898	850	869	898
	922 Algemene baten en lasten	-9	25	26	0	14	3	9	-11	-24

Hoofdfunctie Functie		Lasten			Baten			Saldi		
		M-land	20-50 K inw	Groep	M-land	20-50 K inw	Groep	M-land	20-50 K inw	Groep
	930 Uitvoering wet WOZ	11	11	11	0	0	0	-11	-11	-11
	931 Baten onroerende zaakbelasting gebr.	0	0	0	20	28	22	20	28	22
	932 Baten onroerende zaakbelasting eigenaren	0	0	0	151	152	143	151	152	143
	933 Baten roer. woon- en bedrijfsr. belast.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	934 Baten baatbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	935 Baten forensenbelasting	0	0	0	0	3	7	0	3	7
	936 Baten toeristenbelasting	0	0	0	9	9	26	9	9	26
	937 Baten hondenbelasting	0	0	0	7	4	4	7	4	4
	938 Baten reclamebelasting	0	0	0	0	1	0	0	1	0
	939 Baten precariobelasting	0	0	0	0	4	1	0	4	1
	940 Lasten heffing en invorder. gem. belast.	6	7	11	0	1	2	-6	-6	-9
	941 Lastenverlichting Rijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	960 Saldo van kostenplaatsen	-4	19	1	0	17	19	4	-2	18
Totalen (voor bestemming)		1.933	2.190	2.084	1.845	2.155	2.077	-88	-35	-8

Bron: CBS-Gemeentebegrotingen (a) per gemeente, baten en lasten, heffingen en (b) baten en lasten naar regio en grootteklasse

Groep soortgelijke gemeenten	Sociale structuur	Centrum-functie	Aantal inwoners	Provincie	Algemene uitkering per inwoner
Berkelland	redelijk	weinig	44.911	Gelderland	€ 885
Renkum	redelijk	weinig	31.630	Gelderland	€ 881
Epe	redelijk	weinig	32.519	Gelderland	€ 838
Rheden	redelijk	weinig	43.612	Gelderland	€ 950
Twenterand	redelijk	weinig	33.929	Overijssel	€ 815
Midden-Drenthe	redelijk	weinig	33.558	Drenthe	€ 920
Schouwen-Duiveland	redelijk	weinig	34.151	Zeeland	€ 981
Coevorden	redelijk	weinig	35.881	Drenthe	€ 1.002
Geldrop-Mierlo	redelijk	weinig	38.671	Noord-Brabant	€ 832
Echt-Susteren	redelijk	weinig	32.165	Limburg	€ 896
<i>gemiddelde</i>			<i>36.103</i>		<i>€ 900</i>
Montferland	redelijk	weinig	35.043	Gelderland	€ 844

Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, begrotingsanalyse 2013.

Bijlage 3: Overzicht toedeling beïnvloedbare budgetten

- = een inkomst cq positief saldo

Kwa- drant	Prod.nr	Product omschrijving	Wettelijk verplicht	Beleidsvrijheid	Lasten	Baten	Saldo
1	K003	College van B&W	ja	ja	715.269		715.269
	K004	Bestuursondersteuning raad	ja	ja	526.733		526.733
	K007	Bestuursondersteuning college	ja	ja	713.453		713.453
	K010	Voorlichting en representatie	nee	ja	669.091		669.091
	K013	Planning en control	ja	ja	532.594		532.594
	K027	Burgerzaken	ja	ja	1.290.946	-855.801	435.145
	K080	Wegen, straten en pleinen	ja	ja	1.850.135	-41.415	1.808.720
	K090	Openbare verlichting	nee	ja	462.271	-9.000	453.271
	K094	Verkeersmaatregelen	ja	ja	557.286	-2.534	554.752
	K110	Groenvoorzieningen	nee	ja	2.502.942	-32.300	2.470.642
	K162	Onderwijshuisvesting	ja	ja	2.587.673	-697.944	1.889.729
	K176	Leerlingenvervoer	ja	ja	699.124	-28.400	670.724
	K200	Bibliotheek Montferland	nee	ja	857.815	-78.297	779.518
	K230	Sportbevordering	nee	ja	597.562	-53.400	544.162
	K234	Sportaccommodaties	nee	ja	2.651.288	-452.802	2.198.486
	K238	Groene sportvelden en terreinen	nee	ja	634.911	-52.084	582.827
	K283	Gemeentelijk minimabeleid	ja	ja	1.180.500	-26.000	1.154.500
	K286	Voorziening voor mensen met beperking	ja	ja	2.199.818	-16.000	2.183.818
	K288	Huishoudelijke verzorging	ja	ja	4.685.387	-850.000	3.835.387
	K312	Maatschappelijk werk	nee	ja	503.271		503.271
	K316	Sociaal cultureel werk	nee	ja	1.703.761		1.703.761
	K322	Kinderopvang	ja	ja	581.255	-71.472	509.783
	K329	Jeugdgezondheidszorg	ja	ja	1.255.499	-38.600	1.216.899
	K350	Afvalverwijdering en -verwerking	ja	ja	2.620.189	-2.767.750	-147.561
	K354	Riolering	ja	ja	2.991.331	-3.062.800	-71.469
	K358	Milieu	ja	ja	578.615	-3.000	575.615
	K367	Ruimtelijke ordening	ja	ja	1.083.662	-100.000	983.662
	K390	Omgevingsvergunning aanvraag	ja	ja	1.661.196	-989.906	671.290
	K391	Omgevingsvergunning handhaving	ja	ja	1.313.195		1.313.195
	K400	Financiering	nee	ja	95.630	-4.048.217	-3.952.588
	K411	Overige alg dekkingsmiddelen	nee	ja	-636.619		-636.619
	K417	OZB	nee	ja	195.449	-6.188.000	-5.992.551
Totaal 1					39.861.232	-20.465.723	19.395.509
2	K002	Gemeenteraad	ja	ja	335.106		335.106

Kwa- drant	Prod.nr	Product omschrijving	Wettelijk verplicht	Beleidsvrijheid	Lasten	Baten	Saldo
	K008	Organisatieontwikkeling	nee	ja	281.987		281.987
	K017	Rechtsbescherming	ja	ja	197.945		197.945
	K020	Bestuurlijke samenwerking	nee	ja	416.889		416.889
	K024	Burgerlijke stand	ja	ja	218.413	-61.957	156.456
	K030	Verkiezingen	ja	ja	140.052		140.052
	K033	Straatnaamgeving/huisnummering	ja	ja	25.165		25.165
	K037	Kadaster/vastgoed	ja	ja	282.171		282.171
	K053	APV en bijzondere wetten	ja	ja	132.433	-13.600	118.833
	K055	APV handhaving	ja	ja	37.135		37.135
	K056	HALT	nee	ja	19.014		19.014
	K058	Openbare orde en veiligheid	ja	ja	160.978		160.978
	K081	Werkbudget wijk- en kerngericht werken	nee	ja	302.078		302.078
	K083	Gladheidsbestrijding	nee	ja	164.510		164.510
	K087	Straatreiniging	nee	ja	163.603		163.603
	K097	Openbaar vervoer	ja	ja	67.513		67.513
	K111	Natuur en landschap	ja	ja	63.356	-623	62.733
	K114	Speelvoorzieningen	nee	ja	279.629		279.629
	K130	Markten en standplaatsen	nee	ja	74.359	-39.000	35.359
	K133	Economische ontwikkeling	nee	ja	282.499		282.499
	K161	Lokale onderwijstaken	ja	ja	360.611	-10.500	350.111
	K171	Voortgezet onderwijs	ja	ja	19.500		19.500
	K173	Ov.gemeenschappelijke uitgaven/inkomsten	nee	ja	32.402	-23.830	8.572
	K174	Leerplicht	ja	ja	152.369		152.369
	K175	Onderwijs achterstandenbeleid	ja	ja	123.424	-104.998	18.426
	K177	Volwasseneneducatie	ja	ja	249.641	-240.428	9.213
	K178	Onderwijsbegeleiding	ja	ja	105.910		105.910
	K204	Muziekonderwijs	nee	ja	401.707	-12.252	389.455
	K214	Kunst	nee	ja	141.542		141.542
	K217	Musea/oudheidkunde	nee	ja	137.511		137.511
	K241	Toerisme en recreatie	nee	ja	362.005	-24.420	337.585
	K244	Overige recreatie	nee	ja	192.355	-59.000	133.355
	K247	Overige cultuur	ja	ja	20.996		20.996
	K250	Accommodatiebeheer	nee	ja	606.001	-265.393	340.608
	K278	Sociale werkvoorziening	ja	ja	6.097.252	-6.005.591	91.661
	K290	Inburgering	ja	ja	39.517		39.517
	K313	Maatschappelijke stages	nee	ja	83.022		83.022
	K314	Ouderenzorg	nee	ja	69.928		69.928

Kwa- drant	Prod.nr	Product omschrijving	Wettelijk verplicht	Beleidsvrijheid	Lasten	Baten	Saldo
	K315	Maatschappelijke opvang	ja	ja	348.913		348.913
	K319	Jongerenwerk	nee	ja	214.214		214.214
	K325	Openbare gezondheidszorg	ja	ja	287.567		287.567
	K326	Leefstijlprojecten	nee	ja	49.736	-13.000	36.736
	K360	Begraafplaatsen	nee	ja	279.857	-174.578	105.279
	K363	Monumenten	ja	ja	164.445		164.445
	K370	Volkshuisvesting	ja	ja	459.515	-364.509	95.007
	K373	Stads- en dorpsvernieuwing	ja	ja	171.923		171.923
	K403	Deelnemingen/beleggingen/nutsbedrijven	nee	ja	380.373	-612.647	-232.274
	K410	Onvoorzien	nee	ja	35.000		35.000
	K414	Uitvoering wet WOZ	ja	ja	409.857		409.857
	K420	Baatbelasting	nee	ja	539	-6.100	-5.561
	K424	Forensen- en toeristenbelasting	nee	ja		-300.000	-300.000
	K427	Hondenbelasting	nee	ja	44.955	-255.000	-210.045
Totaal 2					15.687.418	-8.587.426	7.099.992
3	K275	Bijstand zelfstandigen	ja	nee	412.026	-300.692	111.334
	K279	Re-integratie werk	ja	nee	1.224.410	-827.506	396.904
Totaal 3					1.636.436	-1.128.198	508.238
4	K050	Brandweezorg	ja	nee	565.442		565.442
	K054	Regionale brandweer en rampenbestrijding	ja	nee	1.239.647		1.239.647
	K280	Inkomensvoorzieningen	ja	nee	9.667.467	-7.098.532	2.568.935
	K407	Algemene uitkering	ja	nee		-30.970.369	-30.970.369
Totaal 4					11.472.556	-38.068.901	-26.596.345
Saldo					68.657.642	-68.250.247	407.394
